

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Методичні рекомендації
до виконання дипломної роботи
для здобувачів вищої освіти спеціальності
076 «Підприємництво та торгівля»
освітньої програми «Підприємництво та торгівля»
другого (магістерського) рівня

Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2025

УДК [658+339](072.034)

М54

Укладач Д. С. Бутенко

Затверджено на засіданні кафедри підприємництва, торгівлі та туристичного бізнесу.

Протокол № 2 від 04.09.2024 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Методичні рекомендації до виконання дипломної роботи М54 для здобувачів вищої освіти спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля» освітньої програми «Підприємництво та торгівля» другого (магістерського) рівня [Електронний ресурс] / уклад. Д. С. Бутенко. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2025. – 38 с.

Подано тематику дипломних робіт, а також вимоги до структури та змісту дипломної роботи. Наведено вимоги до оформлення дипломної роботи, порядок її оцінювання та захисту.

Рекомендовано для здобувачів вищої освіти спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля» освітньої програми «Підприємництво та торгівля» другого (магістерського) рівня.

УДК [658+339](072.034)

© Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, 2025

Вступ

Дипломна робота є завершальним етапом освітнього процесу, який надає право на присвоєння освітнього ступеня магістра. Вона являє собою найбільш активну форму інтеграції теоретичних знань з практичним досвідом, набутим здобувачами вищої освіти під час проходження практики.

Магістерська дипломна робота – це самостійне дослідження на вибрану тему прикладного характеру. Головна мета роботи – продемонструвати рівень компетентностей здобувача вищої освіти, а також його здатність виконувати конкретні теоретичні та практичні завдання.

У ході підготовки дипломної роботи здобувачі вищої освіти розвивають аналітичне мислення, набувають навичок проведення наукових досліджень, демонструють фаховий рівень підготовки, що відображає їхню академічну і професійну зрілість на момент завершення навчання. Важливо, щоб дипломна робота була актуальною і спрямованою на розв'язання сучасних економічних проблем.

Виконання дипломної роботи дозволяє здобувачам вищої освіти систематизувати, закріпити та розширити набуті теоретичні й практичні знання за освітньою програмою, а також застосовувати їх для виконання конкретних наукових, технічних, економічних, правових і виробничих завдань. Крім того, підготовка дипломної роботи дає змогу ідентифікувати наукові та практичні проблеми, пропонувати шляхи їх розв'язання, розвивати навички самостійної роботи й оволодівати методами дослідження.

Дипломна робота сприяє розвитку умінь із пошуку та систематизації інформації, її оброблення з використанням сучасних комп'ютерних інформаційних систем, аналітичних методів, моделювання та прогнозування. Вона забезпечує здобувачам вищої освіти навички проведення самостійних аналітичних досліджень, а також оволодіння методиками їх виконання.

Компетентності, яких набувають здобувачі вищої освіти освітньої програми «Підприємництво та торгівля» під час написання дипломної роботи, наведено в табл. 1.

**Компетентності та результати навчання
здобувачів вищої освіти
освітньої програми «Підприємництво та торгівля»**

Результати навчання	Компетентності
PH2	ЗК2
PH3	ЗК3
PH5	ЗК5
PH6	ЗК6
PH7	СК1
PH8	СК2
PH9	СК3
PH10	СК4
PH12	СК6

Примітка.

ЗК2. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК3. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК5. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

ЗК6. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

СК1. Здатність розробляти та реалізовувати стратегію розвитку підприємницьких та торговельних структур.

СК2. Здатність проводити оцінювання продукції, товарів і послуг в підприємницькій та торговельній діяльності.

СК3. Здатність до ефективного управління діяльністю суб'єктів господарювання в сфері підприємництва, торгівлі.

СК4. Здатність до вирішення проблемних питань і прийняття управлінських рішень у професійній діяльності.

СК6. Здатність формувати соціально відповідальний бізнес, систему соціального підприємництва на основі цілей сталого розвитку держави та територіальних громад.

PH2. Визначати, аналізувати проблеми підприємництва, торгівлі та розробляти заходи щодо їх вирішення.

PH3. Розробляти заходи матеріального і морального заохочення та застосовувати інші інструменти мотивування персоналу й партнерів для досягнення поставленої мети.

PH5. Професійно, в повному обсязі й з творчою самореалізацією виконувати поставлені завдання у сфері підприємництва та торгівлі.

PH6. Вміти розробляти та впроваджувати заходи для забезпечення якості виконуваних робіт і визначати їх ефективність.

PH7. Визначати та впроваджувати стратегічні плани розвитку суб'єктів господарювання у сфері підприємництва і торгівлі.

PH8. Оцінювати продукцію, товари, послуги, а також процеси, що відбуваються в підприємницьких та торговельних структурах, і робити відповідні висновки для прийняття управлінських рішень.

PH9. Розробляти і приймати рішення, спрямовані на забезпечення ефективності діяльності суб'єктів господарювання у сфері підприємницької та торговельної діяльності.

PH10. Вирішувати проблемні питання, що виникають в діяльності підприємницьких і торговельних структур за умов невизначеності та ризиків.

PH12. Визначати, аналізувати поточні цілі сталого розвитку країни, територіальних громад, формувати на їх основі новаторські бізнес-ідеї соціального підприємництва, впроваджувати систему соціальної відповідальності бізнесу.

1. Мета і завдання дипломної роботи

Виконання дипломної роботи – це завершальний етап навчання здобувача вищої освіти, що згідно з Положенням про атестацію випускників Харківського національного економічного університету імені Семе-на Кузнеця є обов'язковою умовою для здобуття освітнього ступеня магістра. Дипломна робота є кінцевим результатом навчання здобувача вищої освіти, що передбачає проведення самостійного наукового та практико-орієнтованого дослідження, яке містить результати вивчення різноманітних навчальних дисциплін спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля» освітньої програми «Підприємництво та торгівля» другого (магістерського) рівня і результати стажування або проходження перед-дипломної практики.

Метою написання дипломної роботи магістра є розроблення практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності діяльності суб'єкта підприємництва на основі осмислення конкретної проблеми галузі підприємництва і торгівлі та використання методів самостійного дослідження теоретичних положень за вибраною темою.

Дипломна робота повинна мати логічний, доказовий, аргументований характер і містити:

обґрунтування актуальності вибраної теми дослідження;

визначені мету, предмет і об'єкт дослідження;

установлені завдання в межах визначеної мети, які забезпечать її досягнення;

ретельний науково-аналітичний огляд інформаційних джерел, нормативно-правового забезпечення вибраної проблеми;

критичний аналіз монографій, періодичних наукових видань, законодавчих і нормативних актів, спеціальної літератури, меншою мірою – підручників, навчальних посібників за вибраною темою дослідження;

використання графічного методу дослідження для наочного зображення матеріалу, поданого у формі таблиць, рисунків тощо;

розрахунки, висновки, практичні рекомендації та пропозиції щодо вдосконалення діяльності суб'єктів підприємництва.

2. Вибір і затвердження теми дипломної роботи

Тема магістерської дипломної роботи повинна бути актуальною та мати на меті розв'язання конкретної практичної проблеми, що забезпечить підвищення ефективності діяльності суб'єкта підприємництва.

Тематику дипломних робіт розробляє кафедра підприємництва, торгівлі та туристичного бізнесу відповідно до затверджених програм вивчених навчальних дисциплін. Розроблений перелік тем дипломних робіт наведено в додатку А. Здобувач вищої освіти може запропонувати свою тему згідно з науковими інтересами, яку за згодою керівника дипломної роботи та членів кафедри додають до переліку тем (відповідно до попередньої науково-дослідницької роботи, можливостей отримання необхідної інформації на базі дослідження). Разом із вибором теми визначають суб'єкт підприємницької діяльності – базу дослідження, на матеріалах якої буде виконано роботу і яку може бути використано для проходження переддипломної практики. Суб'єкт підприємництва, що може мати будь-яку організаційно-правову форму, обов'язково надає здобувачу вищої освіти доступ до власної звітності для проведення аналізу та практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності підприємницької діяльності.

Для вибору теми дипломної роботи здобувачі вищої освіти особисто подають заяву (додаток Б). Вибрану тему погоджує та уточнює керівник, після чого здобувачі вищої освіти розробляють план і календарний графік роботи, який має відповідати календарному графіку, затвердженому кафедрою підприємництва, торгівлі та туристичного бізнесу.

3. Призначення наукового керівника

Наукових керівників здобувачів вищої освіти спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля» освітньої програми «Підприємництво та торгівля» призначає кафедра підприємництва, торгівлі та туристичного бізнесу та затверджує протоколом засідання кафедри.

Наукових керівників магістерських дипломних робіт призначають відповідно до наукових інтересів та згідно з плановим розподілом педагогічного навантаження.

4. Вимоги до структури дипломної роботи

Загальні вимоги

Під час підготовки магістерської дипломної роботи здобувач вищої освіти має дотримуватися певних вимог:

дипломну роботу магістра виконують українською мовою й оформлюють за допомогою комп'ютера;

дипломну роботу здобувач вищої освіти виконує кожен індивідуально. Винятком є комплексні дипломні роботи, об'єднані під однією назвою, що є окремими складовими однієї теми;

дипломна робота має сприяти розв'язанню конкретних проблем і питань підприємництва та торгівлі;

матеріал, викладений у дипломній роботі, має бути логічним, стислим і аргументованим;

робота не має містити орфографічних і стилістичних помилок, а оформлення має відповідати встановленим вимогам, які висувають до магістерських робіт. Ці вимоги наведено далі;

кваліфікаційна робота магістра має бути спрямованою на розв'язання теоретичних проблем і виконання практичних завдань у сферах підприємницької та торговельної діяльності, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій;

у роботі не має бути академічного плагіату, фальсифікації та фабрикації результатів відповідно до Кодексу академічної доброчесності Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця;

здобувач вищої освіти має обов'язково дотримуватися вимог до встановленого відсотка унікальності тексту, який прийнято й затверджено протоколом засідання кафедри підприємництва, торгівлі та туристичного бізнесу. Обов'язково потрібно робити посилання на джерела, звідки запозичено цитати або інші матеріали.

Дипломна робота проходить обов'язкову перевірку на унікальність тексту з використанням рекомендованого програмного забезпечення або інтернет-сервісів, застосування яких регламентовано відповідними угодами університету. У разі виявлення запозичених матеріалів (тексту, таблиць, розрахунків, графіків тощо) без посилання на джерело дипломну роботу знімають із розгляду без права повторного захисту.

Вимоги до структури роботи

Дипломну роботу виконують на основі проходження переддипломної практики, вивчення вітчизняної та зарубіжної літератури з вибраної теми. Робота має містити такі обов'язкові елементи:

1. Титульний аркуш дипломної роботи. Тема дипломної роботи, указана на титульному аркуші, має повністю відповідати темі, зазначеній у наказі ректора університету.

2. Завдання до дипломної роботи.

3. Подання голові екзаменаційної комісії щодо захисту дипломної роботи.

Титульний аркуш дипломної роботи, завдання до дипломної роботи і подання голові екзаменаційної комісії оформлюють відповідно до поточних стандартів університету. Зразок оформлення зазначених складових роботи здобувач вищої освіти отримує особисто у відповідального співробітника кафедри. Заповнені комп'ютерним способом, ці складові

роботи мають містити підписи здобувача вищої освіти, керівника роботи, консультантів, викладача кафедри, відповідального за проведення нормоконтролю, завідувача кафедри підприємництва, торгівлі та туристичного бізнесу, секретаря і декана факультету.

4. Реферат дипломної роботи українською й англійською мовами. Реферат містить кількість сторінок, таблиць, рисунків, кількість назв і сторінок у списку літератури, кількість додатків у роботі та їхній загальний обсяг у сторінках. Далі слід стисло викласти основні результати роботи. Окремо подають від 5 до 10 ключових слів та словосполучень, які відображують зміст роботи. Також у рефераті вказують рік виконання та рік захисту роботи. Обсяг реферату – до 1 с.

5. Зміст дипломної роботи.

6. Вступ.

7. Основна частина, яка складається з теоретичного, аналітичного і проектного розділів. Кожний розділ містить три підрозділи.

8. Висновки.

9. Список використаної літератури.

10. Додатки.

Загальний обсяг дипломної роботи становить 70 – 80 сторінок друкованого тексту (без урахування списку літератури та додатків). Зміст кожного з розділів значною мірою залежить від теми дипломної роботи та погодженого з керівником плану.

Також згідно з Положенням про атестацію випускників Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця здобувач вищої освіти пише заяву про затвердження теми дипломної роботи, подає голові екзаменаційної комісії (ЕК) подання щодо захисту дипломної роботи, завдання до дипломної роботи, рецензію, заяву про дотримання професійної етики під час написання дипломної роботи, довідку про достовірність даних. Бланки та приклади заповнення необхідних документів здобувач вищої освіти отримує на кафедрі підприємництва, торгівлі та туристичного бізнесу.

Вимоги до ілюстративного матеріалу

Ілюстративний матеріал – це обов'язкова частина дипломної роботи у якій подають основні результати дослідження. Виконують у двох варіантах: роздрукованому й у формі презентації.

Структуру і склад ілюстративного матеріалу обов'язково погоджують із науковим керівником після завершення написання дипломної роботи. Основні вимоги до структури ілюстративного матеріалу:

титульний аркуш із підписом наукового керівника;

перший плакат «Схема логіки дослідження», який повинен має назву теми, мету, завдання, об'єкт і предмет роботи, назви розділів (дозволено також наводити практичну значущість дипломної роботи), висновки;

плакати, що ілюструють результати теоретичного розділу, наприклад, результати морфологічного аналізу, узагальнені класифікації тощо;

не менш ніж три плакати, які ілюструють результати, отримані в аналітичному розділі дипломної роботи, наприклад, техніко-економічний аналіз діяльності суб'єкта підприємництва, аналіз фінансових результатів тощо;

плакати, які ілюструють результати, отримані в проєктному розділі, наприклад, розрахунок економічного ефекту запропонованих заходів.

Рекомендована кількість ілюстративних матеріалів – від 10 до 15 плакатів, які потрібно погоджувати з керівником.

4.1. Вимоги до змісту розділів дипломної роботи

Вимоги до змісту дипломної роботи

Зміст – це план дипломної роботи, який має містити назви всіх структурних елементів роботи, а саме: вступ, назви розділів та підрозділів, висновки, список використаної літератури та додатки. До змісту не додають титульний аркуш і сам зміст. Обов'язково слід указувати номери сторінок, на яких починається зазначений структурний елемент. На початку сторінки по центру друкують слово «ЗМІСТ». Приклад змісту наведено в додатку В.

Вимоги до вступу дипломної роботи

У вступі потрібно подати: обґрунтування актуальності та практичної значущості вибраної теми дипломної роботи магістра; виокремити мету і в її межах визначити завдання, за допомогою яких можна досягти поставленої мети; визначити предмет і об'єкт дослідження; назвати

використані методи та уточнити, де саме в роботі їх було використано; подати інформаційну базу, на основі якої проведено дослідження. Також, за наявності, навести практичне значення одержаних результатів і публікації.

Актуальність дослідження визначають шляхом критичного аналізу та формулюють розв'язання конкретної практичної проблеми чи виконання наукового завдання. Обґрунтовують актуальність і доцільність дипломної роботи магістра. Висвітлення актуальності не має бути, з одного боку, багатослівним, а з другого – формальним, таким, що лише повторює загальновідому інформацію.

Мета дипломної роботи має сприяти розв'язанню теоретичних проблем і виконанню практичних завдань у межах вибраної теми. Не слід формулювати мету як «дослідження...», «вивчення...», тому що ці слова вказують на засіб досягнення мети, а не на саму мету.

Завдання мають стисло відображати конкретні цілі дипломної роботи та сприяти досягненню поставленої мети.

Об'єкт дослідження – це процес (явище), що породжує проблемну ситуацію, вибраний для вивчення. Не потрібно називати об'єктом дослідження конкретне підприємство, організацію, установу чи орган державної влади або його підрозділ, на прикладі якого виконують роботу, адже це є базою дослідження.

Предмет дослідження – це конкретне завдання в межах об'єкта дослідження. Слід зазначити, що об'єкт і предмет дослідження взаємопов'язані між собою та обмежені вибраною темою дослідження.

Методи дослідження можуть бути загальнонауковими та спеціальними. Окрім їх назв, потрібно вказувати, як їх було застосовано в дипломній роботі.

Інформаційна база – це перелік матеріалів, використаних для написання дипломної роботи.

Практичне значення одержаних результатів – це інформація про ступінь готовності розроблених рекомендацій до використання або масштаби використання для конкретного суб'єкта підприємницької діяльності. Наприклад, практичне значення одержаних результатів може полягати в тому, що розроблене методичне забезпечення та обґрунтовані теоретичні положення доведено до рівня практичних рекомендацій і може бути застосовано на конкретному підприємстві. У такому разі дипломник має надати довідку про впровадження результатів дипломної роботи.

Публікації – це оприлюднені результати дипломної роботи у формі наукової статті, тез доповіді тощо. У вступі слід подати інформацію про вид публікації та назву журналу або конференції.

Вимоги до основної частини дипломної роботи

Основна частина дипломної роботи складається з трьох послідовних розділів – теоретичного, аналітичного та проєктного.

У теоретичному розділі дипломної роботи розглядають загальні теоретичні аспекти проблеми з використанням аналізу наукових джерел із досліджуваної тематики, на які обов'язково треба робити посилання. Доцільно подати визначення ключових понять дослідження, провести морфологічний аналіз або контент-аналіз поглядів щодо сутності тлумачення основних понять; узагальнити наявні класифікації або структуру основних понять. Потрібно здійснити критичний аналіз нормативно-правових засад у межах вибраної теми дослідження; провести статистичний аналіз даних, опублікованих на офіційних сайтах, наприклад, даних Державного комітету статистики України. Положення теоретичного аналізу слід узагальнити у формі аналітичних таблиць і рисунків.

Аналітичний розділ повинен мати назву «Комплексний аналіз діяльності ... (назва суб'єкта підприємництва)». Спочатку наводять загальну характеристику суб'єкта підприємництва. Під час складання характеристики потрібно подати такі відомості: повну назву, організаційно-правову форму, основні види діяльності, основні види робіт, продукції та послуг підприємства, його організаційну структуру тощо. Дані бажано підтверджувати посиланнями на офіційний сайт суб'єкта підприємництва. У формі таблиці варто подати «Техніко-економічний аналіз діяльності суб'єкта підприємництва», який здійснюють за такими напрямками: узагальнювальні показники діяльності підприємства, основні виробничі фонди, матеріальні ресурси, трудові ресурси, нематеріальні активи. Для цього слід проаналізувати баланс (Форма 1), звіт про фінансові результати (Форма 2), статистичний звіт з праці (Форма 1-ПВ) тощо.

Проєктний розділ має містити конкретні рекомендації, пропозиції щодо підвищення ефективності суб'єкта підприємництва. Важливим моментом є побудова зв'язку між основними теоретичними положеннями, методичними підходами, викладеними в першому розділі, а також висновками, зробленими в аналітичному розділі дослідження. Назву розділу

формулюють, зазвичай, таким чином: «Удосконалювання ... (предмет дослідження) на ... (база дослідження)» або «Шляхи вдосконалювання ... (предмет дослідження) на ... (база дослідження)». Також доцільно у формі таблиці подати «Розрахунок економічної ефективності або обґрунтування соціального ефекту від запропонованих заходів», де навести розрахунок економічної ефективності або соціального ефекту від заходів з удосконалення діяльності суб'єктів підприємництва відповідно до вибраної теми дипломної роботи.

Вимоги до формування висновків дипломної роботи

Висновки – це узагальнені результати проведеного дослідження, що мають послідовно відображати поставлені й виконані завдання дипломної роботи. У висновках перелічують наукові результати, отримані дипломником за темою роботи. Рекомендований обсяг становить 2 – 3 с.

Вимоги до списку використаної літератури

Список використаної літератури розміщують після висновків із нової сторінки як окремий елемент дипломної роботи. Список джерел містить повний перелік назв використаних джерел, до яких належать: офіційні сайти, нормативно-правові акти, монографії, наукові статті, інші публікації в періодичних виданнях, словники, підручники, навчальні посібники тощо.

Рекомендована кількість джерел у списку використаної літератури – не менш ніж 40 позицій. При цьому мають переважати джерела, опубліковані не раніше ніж за п'ять – сім років до дати захисту магістерської дипломної роботи.

Вимоги до додатків

Дипломна робота обов'язково має містити додатки, що відображають відповідну інформаційну базу аналізу діяльності суб'єкта підприємства. Їх слід оформлювати належним чином: «Фінансова звітність», «Фінансовий аналіз» тощо.

Також у додатках потрібно розміщувати матеріали, що займають більше двох сторінок, наприклад, великі розрахунки, таблиці, схеми тощо.

5. Вимоги до оформлення дипломної роботи

Загальні вимоги

Дипломну роботу друкують засобами комп'ютерної техніки на аркушах білого паперу формату А4 (210×297 мм) через півтора міжрядкового інтервалу, до тридцяти рядків на сторінці. Друк здійснюють лише з одного боку аркуша. Роздруковану роботу подають у твердій палітурці.

Параметри тексту дипломної роботи потрібно виставляти, залишаючи поля таких розмірів: ліве – 25 мм, праве – 15 мм, верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм. Шрифт основного тексту – звичайний, Times New Roman, кегль 14. Міжабзацний відступ та інтервал – 0 см. Абзацний відступ – 1,25 см, вирівнювання основного тексту – по ширині. Рекомендовані параметри відступів та інтервалів наведено на рис. 1.

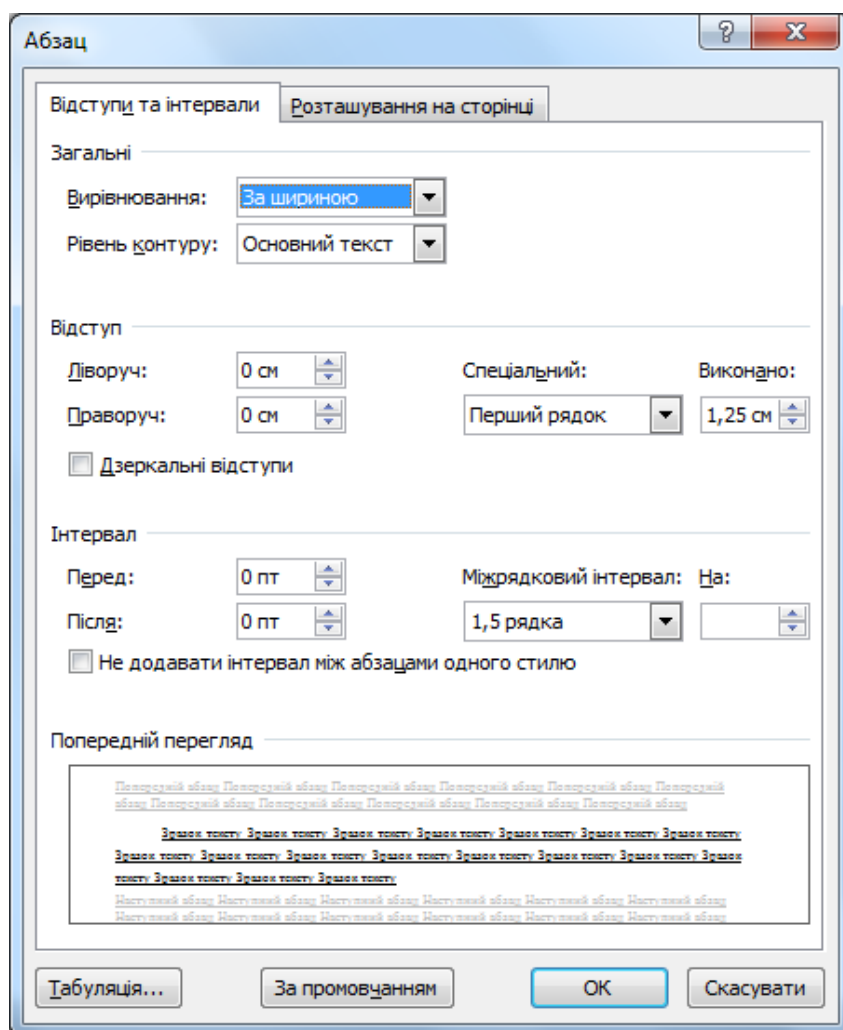


Рис. 1. Відступи та інтервали

Винятком є титульний аркуш дипломної роботи, завдання до дипломної роботи і подання голові екзаменаційної комісії, для яких міжрядковий інтервал установлюють відповідно до стандарту. «Висячі рядки» в тексті дипломної роботи не допускають. Автоматичні переноси в словах не ставлять.

Цифри не можна відривати від одиниць вимірювання, їх розміщують на одному рядку. В останньому рядку абзацу не може міститися слово або його частина, менші за п'ять символів.

Заголовки структурних частин дипломної роботи: змісту, вступу, розділів, списку використаної літератури тощо – друкують великими літерами (кеглем 14) жирним шрифтом симетрично до тексту. Приклад наведено на рис. 2.

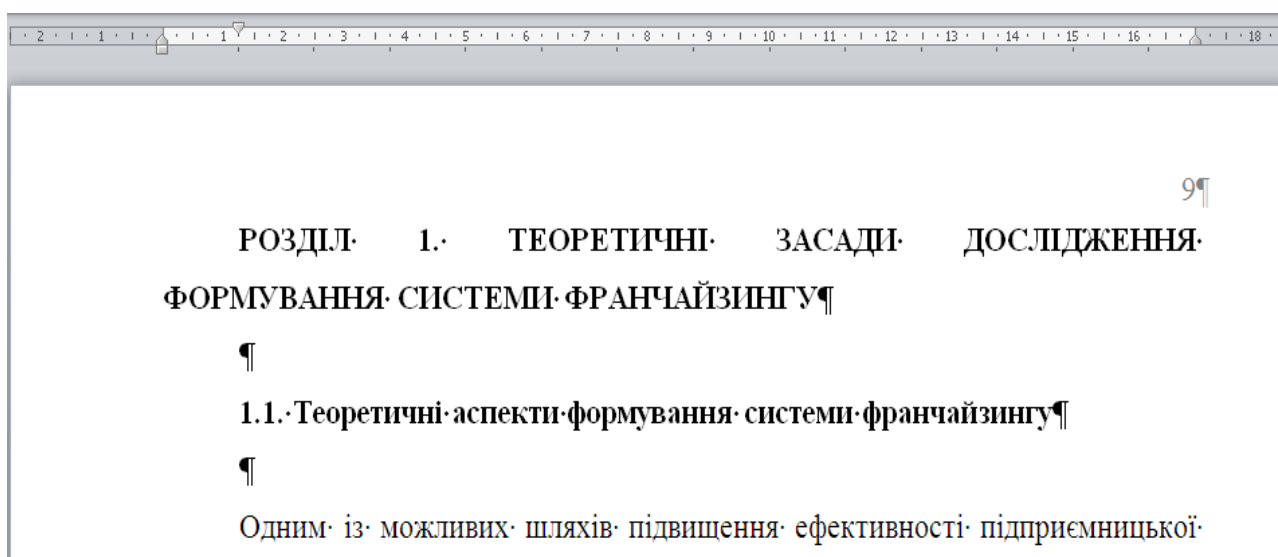


Рис. 2. Оформлення розділів та підрозділів

Ставити крапку наприкінці назви не потрібно. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, тоді їх розділяють крапкою.

Останню сторінку кожного елемента дипломної роботи заповнюють текстом не менш ніж на дві третини. Це стосується розділів, висновків та інших частин роботи. У кінці сторінок, які не є останніми в розділі, не залишають більше одного вільного рядка. Також не можна закінчувати розділ (підрозділ) таблицею, рисунком, формулою. Після них обов'язково має бути текст, який зазвичай є поясненням або висновками залежно від мети наведення в роботі.

Оформлення нумерації

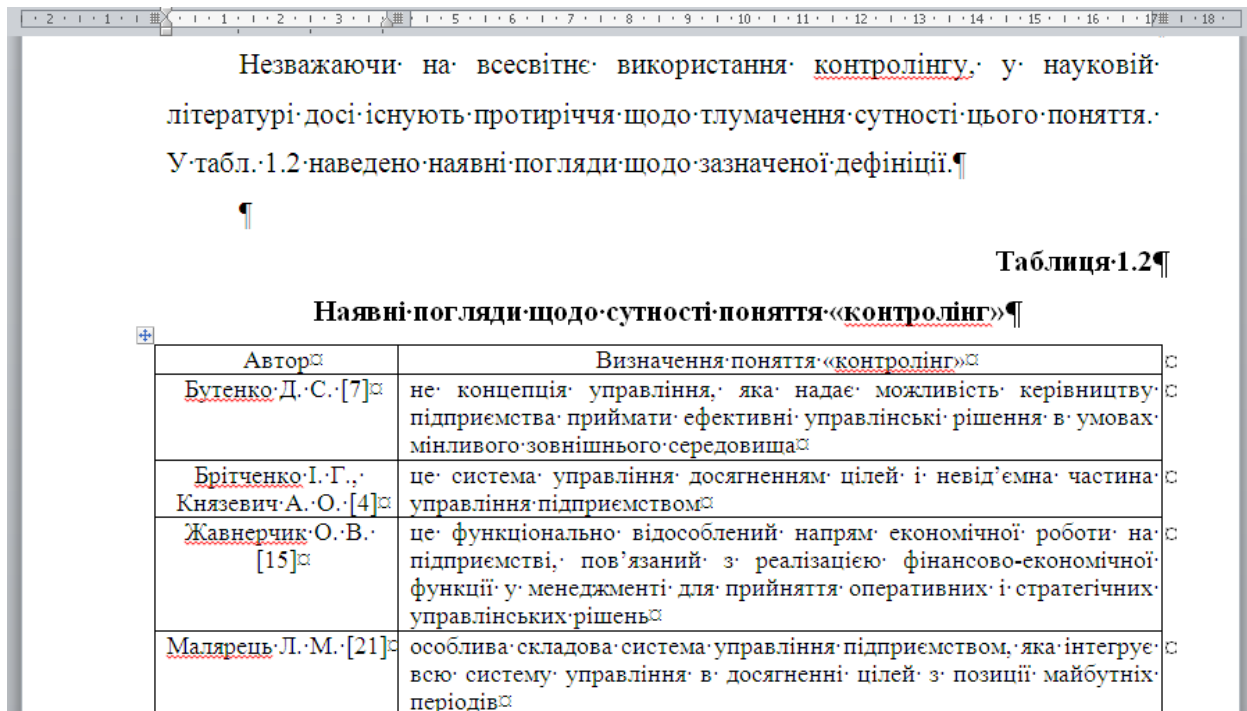
Нумерація в дипломній роботі є необхідною та обов'язковою, її використовують для зручного подання матеріалу та підпорядкування його елементів залежно від розділів роботи. Нумерацію сторінок роботи, рисунків, таблиць та формул здійснюють арабськими цифрами без знака «номер».

Першою сторінкою дипломної роботи є титульний аркуш, який додають до загальної нумерації сторінок. На титульному аркуші, бланку завдання, поданні, змісті, першій сторінці вступу номер сторінки не проставляють. Бланк завдання має дві сторінки, які треба врахувати і також не нумерувати.

Номери сторінок починають проставляти з другої сторінки вступу в правому верхньому куті без крапки в кінці, до останньої сторінки додатків включно. Для нумерації сторінок застосовують шрифт Times New Roman, кегль 14.

Оформлення таблиць

Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) у межах розділу. У тексті розміщують напис «Таблиця», вирівнюють по правому краю, залишивши порожній рядок після тексту. Приклад наведено на рис. 3.



Незважаючи на всесвітнє використання контролінгу, у науковій літературі досі існують протиріччя щодо тлумачення сутності цього поняття. У табл. 1.2 наведено наявні погляди щодо зазначеної дефініції.

Таблиця 1.2

Нааявні погляди щодо сутності поняття «контролінг»

Автор	Визначення поняття « <u>контролінг</u> »
<u>Бутенко Д.С.</u> [7]	не концепція управління, яка надає можливість керівництву підприємства приймати ефективні управлінські рішення в умовах мінливого зовнішнього середовища
<u>Брітченко І.Г.</u> , <u>Князевич А.О.</u> [4]	це система управління досягненням цілей і невід'ємна частина управління підприємством
<u>Жавнерчик О.В.</u> [15]	це функціонально відособлений напрям економічної роботи на підприємстві, пов'язаний з реалізацією фінансово-економічної функції у менеджменті для прийняття оперативних і стратегічних управлінських рішень
<u>Малярєць Л.М.</u> [21]	особлива складова система управління підприємством, яка інтегрує всю систему управління в досягненні цілей з позиції майбутніх періодів

Рис. 3. Оформлення таблиць

Таблиця обов'язково повинна мати заголовки, які можуть бути двох типів: 1) заголовки граф (колонок), описують у першому рядку таблиці й називають головкою таблиці; 2) заголовки рядків, описують у першій колонці таблиці й називають боковиком таблиці. Обидва типи заголовків можуть мати підзаголовки.

Нумерація таблиць складається з номера розділу і порядкового номера таблиці, між цифрами ставлять крапку. Після номера таблиці крапку не ставлять, наприклад: «Таблиця 1.5» – п'ята таблиця першого розділу. У тексті посилання на таблицю роблять у скороченій формі, наприклад: «... наведено в табл. 1.5».

На наступному рядку обов'язково подають назву таблиці, яку друкують симетрично до тексту. Слово «Таблиця» і назву таблиці починають із великої літери. Назву не підкреслюють і крапку в кінці не ставлять. Слово «Таблиця», її номер і назву слід виділяти напівжирним шрифтом Times New Roman, кегль 14.

Таблиця обов'язково має містити головку з назвою стовпців (іноді – рядків). Якщо це зробити неможливо (наприклад, таблиця є матрицею), краще оформити таблицю як ілюстрацію або рисунок.

Наводити таблиці можна лише після згадування про них у тексті або, якщо це неможливо (наприклад, таблиця завелика), на наступній сторінці. Категорично заборонено подавати таблиці, на які не було посилань у тексті. Таблицю розміщують таким чином, щоб її можна було читати без повороту.

У разі перенесення таблиці на інший аркуш слово «Таблиця», її номер і назву подають тільки один раз над її першою частиною. Над іншими частинами, розміщеними на наступних сторінках, біля правого поля аркуша пишуть слова «Продовження табл.» і вказують номер таблиці, наприклад: «Продовження табл. 1.5». На останній сторінці, яку займає таблиця, замість «Продовження табл.» пишуть «Закінчення табл.». Слова «Продовження табл.», «Закінчення табл.» і номер таблиці виділяють напівжирним шрифтом Times New Roman, кегль 14.

Крім того, у разі перенесення таблиці на першій сторінці під головкою таблиці вміщують рядок із порядковими номерами стовпців, а на інших сторінках такий рядок подають замість головки.

Заборонено розривати таблицю, коли на одній сторінці залишають назву або головку таблиці, а інші рядки переносять на наступну сторінку. Таблиці можна переносити на інший аркуш тільки таким чином, щоб на першій та останній сторінці було не менш ніж три рядки (без урахування

головки та рядка з порядковими номерами стовпців). Якщо це неможливо, таблицю не розривають, а переносять на наступну сторінку.

У таблицях допускають використання шрифту Times New Roman, кегль 12 (для основного тексту дипломної роботи) або Times New Roman, кегль 10 (для додатків). Міжрядковий інтервал має бути одинарним.

Якщо таблиця займає три повних аркуші та більше, її обов'язково переносять у додатки. Нумерація таблиць у додатках містить спочатку назву додатка, а потім номер. Наприклад, «Таблиця А.1» – перша таблиця в додатку А.

Розділ або підрозділ не можна закінчувати таблицею, після неї обов'язково має бути розміщено текст, наприклад, висновки, аналіз або пропозиції тощо.

Оформлення рисунків

Рисунки – це графічні зображення, що ілюструють результати проведеного дослідження (діаграми, схеми, графіки). Можуть бути запозиченими і мати посилання на автора або власними напрацюваннями. Рисунки потрібно подавати в роботі безпосередньо після згадування в тексті. Приклад наведено на рис. 4.

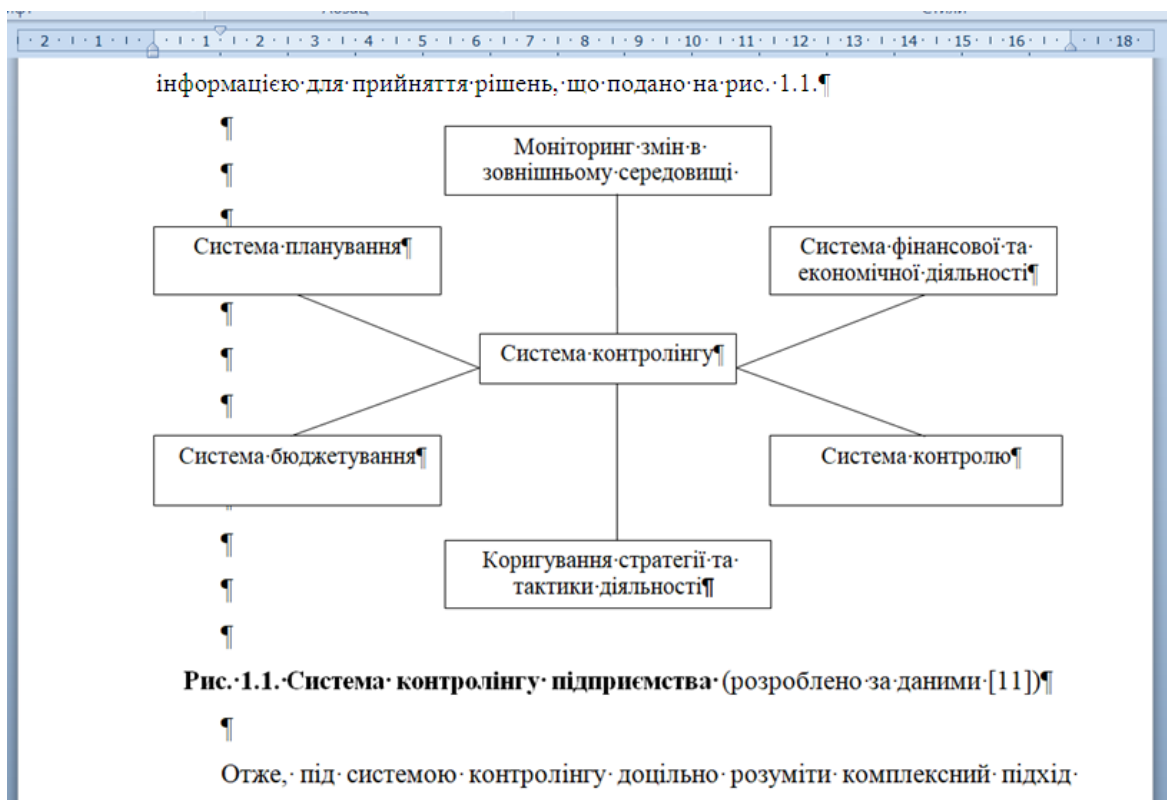


Рис. 4. Оформлення рисунків

Рисунки довідкового характеру (фотографії, креслення, діаграми, схеми, графіки, карти) бажано розміщувати в додатках, роблячи на них посилання в тексті. Кожний рисунок має відповідати тексту та його назві.

Усі ілюстрації в дипломній роботі – графіки, діаграми, схеми тощо – позначають словом «Рис.» із великої літери та нумерують послідовно в межах розділу. Номер рисунка складається з номера розділу і порядкового номера рисунка, між якими ставлять крапку. Номер рисунка, його назву і пояснювальні підписи розміщують послідовно виключно під ним. Між номером ілюстрації та її назвою ставлять крапку, наприклад: «Рис. 1.5. Класифікація видів підприємницької діяльності». Винятком є рисунки, подані в додатках, нумерація яких орієнтується на назву додатка і номер за порядком у ньому, наприклад: «... зображено на рис. А.1».

Якість рисунка має забезпечувати його чітке відтворення (електрографічне копіювання, принтер). Ілюстрації мають бути чорно-білими. Розміщення кольорових рисунків допускають лише в додатках. В основному тексті не допускають також розміщення ілюстрацій із сірим або кольоровим фоном окремих елементів, крім ілюстрацій, виконаних за допомогою MS Excel або спеціалізованих програм (наприклад, Statistica). У разі використання спеціалізованого програмного забезпечення допускають ілюстрування отриманих результатів у форматі екранної копії – скриншоту.

Усі рисунки бажано виконувати за допомогою окремих інструментів MS Word (вставлення / фігури). Використовувати шаблони заборонено. Додавати різні кольори теж заборонено. Якщо виникає така потреба, то слід застосовувати лише чорно-білу палітру.

Номер і назву рисунка виділяють напівжирним шрифтом Times New Roman, кегль 14, розміщуючи симетрично до тексту без абзацу.

Оформлення формул

Формули в дипломній роботі виконують за допомогою стандартних математичних редакторів Microsoft Office, наприклад, Microsoft Equation 3.0 (рис. 5).

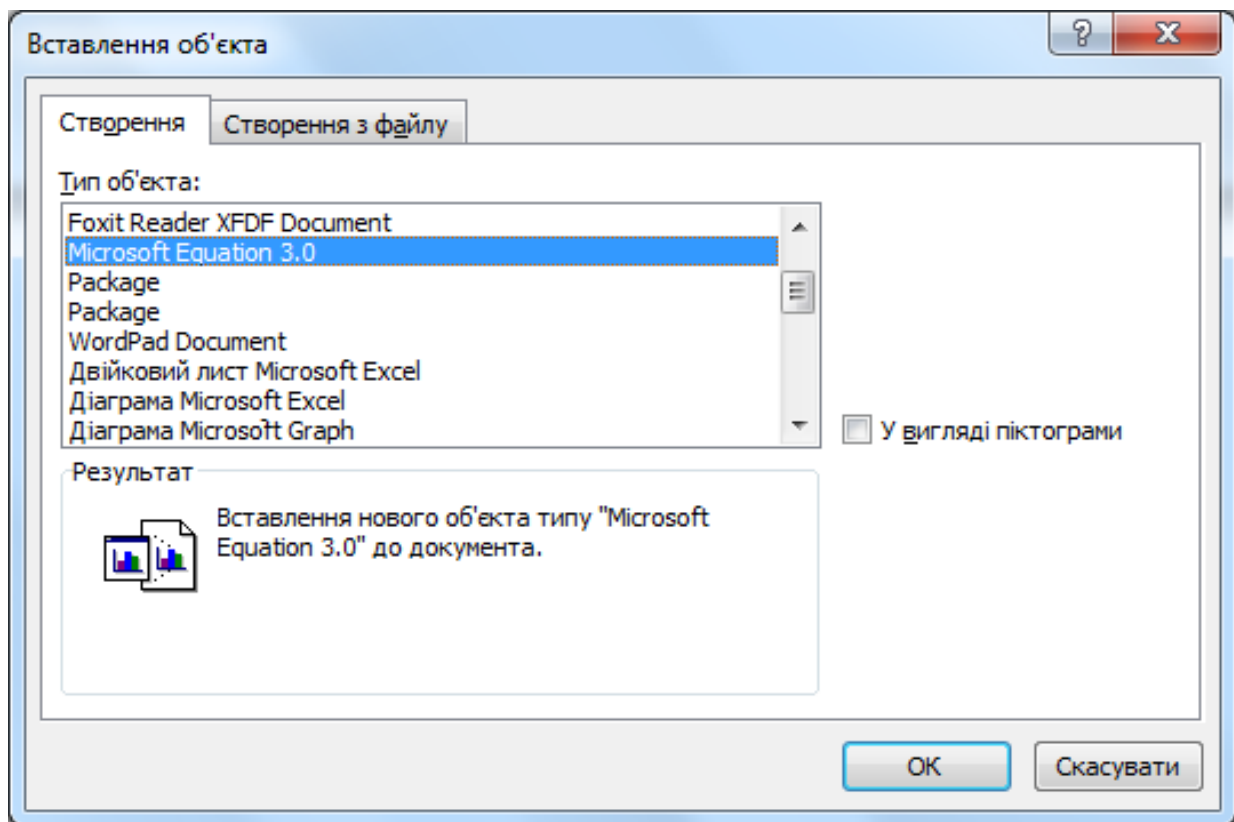


Рис. 5. Оформлення формул

Формули нумерують (якщо їх більше однієї) у межах розділу, наприклад: (3.5) – п'ята формула третього розділу. Формули розташовують симетрично до тексту. Стиль оформлення всіх формул у роботі має бути однаковим – Times New Roman, кегль 14. Курсив і напівжирний шрифт використовувати заборонено. Перед формулою бажано навести її назву або згадування та надати посилання на номер джерела.

Оформлення посилань

Посилання – це уточнення номера джерела зі списку літератури, із якого запозичено матеріал або його зміст. Посилання використовують у тексті дипломної роботи, але закінчувати ним розділ чи підрозділ не можна.

У теоретичному розділі роботи під час використання матеріалів, опублікованих іншими авторами, окреме посилання роблять для кожної наведеної закінченої думки, яку в тексті можна виділити абзацом, окремим реченням або цитатою. Наявність у середньому одного-двох посилань на одну сторінку тексту теоретичного розділу, наведення кількох

поспіль сторінок тексту з одного джерела свідчать про низьку якість проведення теоретичного дослідження і можуть бути причиною недопущення роботи до захисту.

Посилання на джерела в тексті слід позначати порядковим номером зі списку використаної літератури та виділяти двома квадратними дужками, наприклад: «[20, с. 2]» – двадцяте джерело, сторінка друга. Якщо є потреба робити посилання на декілька джерел, то їхні номери розділяють крапкою з комою, наприклад: «Аналіз літературних джерел [2; 20; 39] дозволив виокремити ...». Після дужки крапку ставлять лише в тому випадку, якщо це кінець речення. Якщо посилання розміщено в кінці заголовка таблиці або ілюстрації, крапку не ставлять.

Якщо посилання роблять на літературу, яка була джерелом інформації для рисунка або таблиці, то біля назви пишуть у круглих дужках без напівжирного шрифту «... складено за даними ...» і вказують номер джерела зі списку літератури у квадратних дужках, наприклад: «... **Рис. 1.5. Види підприємницьких ризиків** (складено за даними [19])».

Оформлення списку використаної літератури

Джерела в списку використаної літератури наводять в алфавітному порядку за прізвищем першого автора або за першою літерою назви. Спочатку подають джерела українською, потім – іноземними мовами. Нумерація джерел у списку – наскрізна.

Під час внесення джерел до списку використаної літератури потрібно обов'язково наводити всі вихідні дані: прізвище та ініціали автора (авторів), назву праці, місто і назву видавництва, рік видання, загальну кількість сторінок (для періодичних видань – діапазон сторінок, на яких розміщено статтю, на яку роблять посилання). Крім того, під час оформлення списку літератури слід звертати увагу на такі загальні вимоги:

- ініціали і прізвище автора не відривають одне від одного, тобто завжди розміщують на одному рядку;
- усі джерела подають мовою оригіналу;
- скорочення слова «сторінка» («с.») завжди розміщують на одному рядку з відповідним числом;

не допускають наведення в списку література номера журналу (газети) як окремої позиції – позицією списку літератури може бути лише стаття;

не рекомендують робити посилання на цілий вебсайт – позицією списку використаної літератури має бути окрема сторінка, яку оформлюють як статтю (із певними відмінностями від статті в паперовому виданні). Винятком можуть бути сайти зі статистичною, довідковою інформацією, наприклад, сайт Державного комітету статистики України;

URL-адресу вебсайту як в основному тексті роботи, так і в списку використаної літератури не можна наводити шрифтом із підкреслюванням або іншим кольором;

потрібно чітко дотримуватися вимог до пунктуації (згідно зі зразком), не замінюючи тире дефісом, роблячи необхідні відступи між структурними елементами позиції списку літератури і знаками пунктуації.

Оформлення монографії

Один автор

Гагарінов О. В. Стратегія трансформації підприємства у стан системно-досконалої бізнес-організації [Електронний ресурс] : монографія / О. В. Гагарінов. – Харків : ФОРМ Літбуркіна Л. М., 2023. – 412 с. – Режим доступу : <http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/33003>.

Два та більше авторів

Оформлення розділу колективної монографії

Бутенко Д. С. Пошук шляхів розвитку підприємницької діяльності в Україні / Д. С. Бутенко // Міжнародні економічні та суспільні відносини: стан, проблеми, перспективи розвитку [Електронний ресурс] : монографія / за ред. Л. М. Савчук, М. В. Корнеєва. – Дніпро : Пороги, 2021. – Розд. 6. Параграфи 6.1, 6.2, 6.3. – С. 293–341. – Режим доступу : <http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/26940>.

Оформлення наукової статті

Один автор

Бутенко Д. С. Електронна комерція як запорука розвитку підприємництва в Україні [Електронний ресурс] / Д. С. Бутенко // Ефективна економіка. – 2023. – № 3. – Режим доступу : <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/29208>.

Два та більше авторів

Бутенко Д. С. Формування програми корпоративної соціальної відповідальності бізнес-структур / Д. С. Бутенко, Д. М. Сороченко // Ефек-

тивна економіка. – 2024. – № 1. – Режим доступу : <http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/32848>.

Оформлення матеріалів конференції

Один автор

Бутенко Д. С. Вибір системи оподаткування фізичних осіб-підприємців на етапі створення бізнесу [Електронний ресурс] / Д. С. Бутенко // Актуальні проблеми розвитку галузевої економіки, менеджменту та логістики : матеріали X міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. з міжнар. участю, м. Харків, 10 листоп. 2022 р. – Харків : ФОП Лібуркіна Л. М., 2022. – С. 63–71. – Режим доступу : <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/28726>.

Два та більше авторів

Бутенко Д. С. Інновації як фактор підвищення конкурентоспроможності підприємств / Д. С. Бутенко, М. Д. Белан // Сучасний стан, проблеми та перспектив розвитку бізнесу, фінансово-кредитних та облікових систем : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 17 трав. 2024 р. – Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2024. – С. 178–180.

Оформлення змісту

Зміст дипломної роботи має містити назви та нумерацію початкових сторінок усіх розділів та підрозділів, зокрема вступу, загальних висновків, списку використаної літератури, додатків тощо. У змісті не слід виокремлювати кожний додаток, достатньо вказати номер першої сторінки додатків.

Складаючи зміст, аркуш умовно поділяють на два стовпці: у лівому (ширшому) подають нумерацію (якщо вона є) та назви розділів і підрозділів дипломної роботи, а в правому – нумерацію початкових сторінок. Треба уникати подовження назв розділів та підрозділів на правий стовпець.

Під час нумерації початкових сторінок не слід застосовувати позначку «с.» або «стор.». Після номера сторінки крапку не ставлять.

У змісті не потрібно виділяти назви розділів, підрозділів або нумерацію їхніх початкових сторінок жирним шрифтом. Можна друкувати назви структурних елементів роботи великими літерами, як у тексті.

Потрібно стежити за тим, щоб назви структурних елементів дипломної роботи в змісті збігалися з назвами цих елементів у тексті роботи.

Оформлення додатків

Додатки – це окремий елемент дипломної роботи магістра, що містить фінансову, бухгалтерську, статистичну, довідкову та іншу інформацію, яка не входить до основної частина роботи, але необхідна для її більш повного розкриття. Додатки починають із нового аркуша, на якому великими літерами симетрично аркуша друкують слово «ДОДАТКИ». Номер сторінки на цьому аркуші не ставлять, але включають його в загальну кількість сторінок дипломної роботи. Кожний додаток також має починатися з назви та номера. Оформлюють назви додатків без абзацу напівжирним шрифтом Times New Roman, кегль 14, і ставлять відповідні літери: наприклад, «ДОДАТОК А». З іншого рядка друкують його назву малими літерами з першої великої. У тексті під час згадування додатка не треба писати це слово великими літерами, а за наявності таблиці або рисунка слід обов'язково вказувати їх номер, наприклад: «... наведено в додатку А, табл. А.1.».

Додатки позначають послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ь, наприклад: «ДОДАТОК А», «ДОДАТОК Б» тощо.

Рисунки, таблиці та формули, розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: «рис. Д.2» – другий рисунок додатка Д; (А.1) – перша формула додатка А. На ілюстрації, таблиці та формули, розміщені в додатках, поширюються загальні вимоги до оформлення.

Документи, заповнені з обох боків аркуша, рахують як дві сторінки, але номер ставлять лише на першій із них.

Неприпустимо подавати в додатках будь-які документи (оригінали чи копії), що містять печатку підприємства або підписи його посадових осіб, зокрема бухгалтерську або фінансову звітність.

6. Порядок оцінювання та захисту дипломної роботи

Оцінювання та захист дипломної роботи здійснюють згідно з Положенням про атестацію випускників Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця.

Тривалість захисту однієї дипломної роботи не має перевищувати 30 хв. Для розкриття змісту випускної дипломної роботи здобувачу вищої освіти надають не більше 10 хв. За цей час дипломник має зробити перед членами екзаменаційної комісії коротку доповідь, яка відображає основні результати його роботи та супроводжується ілюстративним матеріалом.

Перевірена керівником дипломна робота обов'язково має проходити перевірку на унікальність у методичному відділі за допомогою програмного забезпечення «Strike Plagiarism». Звіт із результатами перевірки унікальності додають до документів. Відсоток унікального тексту дипломної роботи має становити щонайменше 50 %.

Відповідно до Положення про атестацію випускників Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця під час захисту дипломних робіт до екзаменаційної комісії подають: дипломну роботу, яка містить подання декана факультету голові екзаменаційної комісії про направлення здобувача вищої освіти до захисту дипломної роботи (проєкту), довідку про успішність за період навчання на факультеті, висновок керівника дипломної роботи, а також запис висновку завідувача випускової кафедри про допуск здобувача вищої освіти до захисту в екзаменаційній комісії (протокол засідання кафедри підприємництва, торгівлі та туристичного бізнесу); критерії оцінювання дипломних робіт; копію навчальної картки здобувача вищої освіти, засвідчену деканом факультету; письмовий відгук керівника з характеристикою діяльності випускника під час виконання дипломної роботи; письмову рецензію на дипломну роботу, приклад якої наведено в додатку Г.

Рецензування дипломних робіт проводять кваліфіковані спеціалісти виробничих, наукових і проєктних організацій, викладачі, які є фахівцями зі спеціальності та працюють в інших навчальних закладах.

Згідно з Положенням про атестацію випускників Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця оцінювання результатів захисту дипломних робіт здійснюють за 100-бальною системою контролю знань, прийнятою в університеті, та національною шкалою і відображають у відповідних відомостях і протоколах роботи екзаменаційної комісії.

Підсумкова кількість балів, отримана здобувачем вищої освіти за результатами захисту дипломної роботи, ураховує:

- відгук керівника, у якому обов'язково зазначають:

повноту виконання дипломної роботи та дотримання встановлених термінів;

якість написання дипломної роботи, її відповідність установленим вимогам, зокрема відповідність вибраній темі;

уміння працювати з джерелами;

ставлення здобувача вищої освіти до роботи, його організованість і дисциплінованість;

уміння аналізувати фінансову, статистичну та бухгалтерську звітність;

уміння використовувати інформаційні технології;

рівень обґрунтованості розроблених рекомендацій щодо підвищення ефективності діяльності об'єкта дослідження;

- відгук зовнішнього рецензента, у якому обов'язково викладають:

актуальність вибраної теми дипломної роботи;

ступінь і повноту розв'язання питань, які розглядають у роботі;

зміст основних розділів дипломної роботи із зазначенням практичної значущості отриманих результатів;

можливість рекомендувати дипломну роботу для захисту;

- презентацію (ілюстративний матеріал) здобувачем вищої освіти результатів дослідження під час захисту дипломної роботи;

- відповіді на запитання.

Критерії оцінювання результатів захисту дипломної роботи подано в табл. 2.

Критерії оцінювання результатів захисту дипломної роботи

Бали	Критерії оцінювання результатів захисту дипломної роботи
90 – 100	Дипломну роботу і презентацію оформлено відповідно до встановлених вимог і подано до захисту у визначений кафедрою термін; дипломна робота містить елементи новизни, має практичне значення; здобувач вищої освіти оволодів навичками дослідної роботи: використання загальнонаукових та спеціальних методів дослідження, збирання інформації, аналізу, формулювання висновків, пропозицій; відповіді здобувача вищої освіти на питання вичерпні
82 – 89	Тему дипломної роботи розкрито, але є окремі недоліки непринципового характеру; недостатньо використано в процесі аналізу матеріали звітності; наявні окремі зауваження щодо оформлення роботи; здобувач вищої освіти на захисті продемонстрував добрі знання, відповів на запитання
74 – 81	Є окремі зауваження щодо оформлення чи досягнення поставлених завдань, граматичні та стилістичні помилки; наявні неточності в розрахунках під час проведення аналізу; на захисті здобувач вищої освіти продемонстрував задовільні знання; відповіді на запитання були неточними або неповними
64 – 73	Тему дипломної роботи розкрито не в повному обсязі; мету, завдання, предмет і об'єкт дослідження визначено не точно; на захисті здобувач вищої освіти виявив задовільне знання теми дослідження, але не зумів задовільно відповісти на поставлені запитання
60 – 63	Дипломна робота містить суттєві помилки та неточності, не містить комплексного аналізу об'єкта дослідження; неточно сформовано практичні рекомендації або ж їх немає; відгук керівника та (або) рецензента свідчать про низький рівень володіння знаннями, уміннями та компетентностями
35 – 59	Дипломну роботу подано керівникові на перевірку з порушенням термінів; роботу виконано із суттєвими запозиченнями інформаційно-теоретичного матеріалу; оформлення не відповідає вимогам, зокрема темі, змісту; поставлені завдання не розкрито
1 – 34	Дипломну роботу подано до екзаменаційної комісії з порушенням установлених термінів; відгуків керівника та (або) рецензента немає або вони негативні, презентації немає або вона зовсім не розкриває тему дослідження

Під час оцінювання результатів захисту дипломних робіт ураховують: відгук керівника, відгук рецензента, доповідь і презентацію, захист роботи (відповіді на запитання) тощо.

Рекомендована література

1. ДСТУ 3008:2015. Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлювання [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001217-96#Text>.

2. ДСТУ 8302:2015. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. – Вид. офіц. – [Введено вперше; чинний від 01.07.2016]. – Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. – 17 с. – (Національний стандарт України).

3. Кодекс академічної доброчесності Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.hneu.edu.ua/kodeks-akadem-dobrochesnosti/>.

4. Положення про атестацію здобувачів вищої освіти ХНЕУ ім. С. Кузнеця [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/1/Polozhennya-pro-atestatsiyu-zdobuvachiv-vyshhoi-osvity-HNEU.pdf>.

5. Порядок оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти за накопичувальною бально-рейтинговою системою в ХНЕУ ім. С. Кузнеця [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/06/Poryadok-otsinyuvannya-rezultativnavchannya-studentiv.pdf>.

6. Порядок проведення атестації здобувачів вищої освіти в ХНЕУ ім. С. Кузнеця під час введення воєнного стану в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/05/Poryadok-provedennya-atestatsiyi-v-HNEU-pid-chas-vvedennya-voennogo-stanu-v-Ukrayini.pdf>.

7. Регламент перевірки на унікальність академічних текстів здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників ХНЕУ ім. С. Кузнеця навчально-методичним відділом [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/1/Reglament-perevirky-na-unikalnist-akademichnyh-tekstiv.pdf>.

8. Рекомендації щодо запобігання академічного плагіату та його виявлення в наукових роботах (авторефератах, дисертаціях, монографіях, наукових доповідях, статтях тощо) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v8681729-18#Text>.

Додатки

Додаток А

Перелік рекомендованих тем дипломних робіт магістрів освітньої програми «Підприємництво та торгівля»

Напрямок дослідження «Інвестиційно-інноваційна діяльність»

1. Обґрунтування впровадження інновацій для розвитку суб'єкта підприємницької діяльності.
2. Запровадження інноваційних технологій з метою розвитку суб'єкта підприємницької діяльності.
3. Розвиток інноваційного потенціалу суб'єктів підприємницької діяльності.
4. Формування стратегії інноваційного розвитку суб'єкта підприємницької діяльності.
5. Оцінювання інноваційних проєктів на (прикладі ...).
6. Розвиток інвестиційної привабливості суб'єктів підприємницької діяльності.
7. Оцінювання ефективності інвестиційно-інноваційної діяльності бізнес-структур.
8. Обґрунтування використання краудфандингу під час фінансування стартапів та інноваційних проєктів.

Напрямок дослідження «Стратегічне управління»

1. Розроблення та впровадження стратегії сталого розвитку для виробничої бізнес-структури.
2. Стратегічне управління змінами в умовах цифрової трансформації компанії.
3. Оцінювання ефективності стратегічного управління в умовах нестабільного економічного середовища.
4. Оцінювання впливу цифрових технологій на стратегічне управління підприємством.
5. Обґрунтування стратегічних рішень для підвищення конкурентоспроможності в умовах глобалізації.

6. Обґрунтування стратегії розвитку електронної торгівлі для малого бізнесу.

7. Розроблення інноваційних стратегій для електронної комерції в умовах зростаючої конкуренції.

8. Оцінювання впливу технологій штучного інтелекту на стратегічне управління в електронній торгівлі.

Напрямок дослідження «Соціальне підприємництво та соціально відповідальний бізнес»

1. Формування та реалізація бізнес-ідеї соціального підприємництва.

2. Розроблення бізнес-плану соціального підприємництва бізнес-структури.

3. Оцінювання ефективності проєкту соціального підприємництва бізнес-структури.

4. Обґрунтування (формування) стратегії соціально відповідального ведення бізнесу підприємницької структури.

5. Оцінювання показників соціально відповідального ведення бізнесу підприємницької структури.

6. Удосконалення системи корпоративної соціальної відповідальності бізнес-структури.

7. Упровадження програми корпоративної соціальної відповідальності бізнесу.

Напрямок дослідження «Міжнародне підприємництво та зовнішньоекономічна діяльність»

1. Використання інтернет-маркетингу в просуванні брендів та продуктів на зовнішні ринки.

2. Аналіз ефективності використання електронних технологій у міжнародному бізнесі.

3. Розроблення бізнес-плану для виходу суб'єкта підприємницької діяльності на зовнішні ринки.

4. Реалізація програми підвищення ефективності ведення міжнародного бізнесу.

5. Запровадження франчайзингу з метою розвитку суб'єкту підприємництва на міжнародному ринку.

Напрямок дослідження «Антикризова діяльність»

1. Формування (розроблення) антикризової стратегії підприємства в умовах цифрової трансформації.

2. Формування конкурентної стратегії розвитку підприємства в умовах кризи (в умовах воєнного стану).

3. Формування та реалізація сучасної парадигми антикризового управління підприємством в умовах інноваційного розвитку.

4. Формування (обґрунтування) управлінських рішень щодо вибору антикризової стратегії суб'єкта підприємницької діяльності.

5. Формування механізму антикризового управління підприємством.

6. Управління ризиками підприємства для забезпечення його конкурентоспроможності.

7. Запровадження проєкту посилення інформаційної безпеки суб'єкта підприємницької діяльності.

8. Управління проєктними ризиками підприємства в контексті стратегії антикризового управління.

Напрямок дослідження «Управління бізнесом»

1. Розроблення програми підвищення конкурентоспроможності бізнесу.

2. Формування конкурентних переваг підприємства й обґрунтування стратегій їх забезпечення.

3. Застосування бізнес-комунікації в підприємницькій діяльності.

4. Формування системи управління якістю продукції підприємства.

5. Управління розвитком підприємства в умовах конкурентного середовища.

6. Формування ефективної моделі підприємницької діяльності в сучасних умовах.
7. Аутсорсинг як бізнес-інструмент забезпечення ефективної діяльності підприємства.
8. Використання сучасних інформаційних технологій для ведення бізнесу.
9. Використання (обґрунтування) стратегічного партнерства підприємств як напряму їх зовнішнього розвитку.
10. Формування іміджу підприємства як фактора забезпечення його конкурентоспроможності.
11. Управління бізнес-процесами в контексті стратегічного розвитку підприємств.
12. Ефективність франчайзингу в управлінні конкурентними перевагами підприємства.
13. Упровадження та реалізація стратегії франчайзингу в діяльності підприємства як особливої форми організації бізнесу.
14. Обґрунтування проєкту масштабування бізнесу як напрям стратегії розвитку підприємства.

Напрямок дослідження «Бізнес-адміністрування персоналу»

1. Формування соціально-психологічного клімату підприємства в забезпеченні його конкурентоспроможності й ефективної діяльності.
2. Управління людськими ресурсами як фактор підвищення ефективності підприємницької діяльності.
3. Використання мотиваційного менеджменту як важеля фінансово-економічного зростання підприємств малого та середнього бізнесу.
4. Використання мотиваційного менеджменту в підприємницькій діяльності.
5. Пошук, підбір та навчання персоналу з метою підвищення ефективності підприємницької діяльності.
6. Обґрунтування програми розвитку трудового потенціалу суб'єкта підприємництва.

**Напрямок дослідження «Інтелектуальна власність
та її комерціалізація»**

1. Управління інтелектуальним капіталом на підприємстві.
2. Управління розвитком інтелектуального потенціалу підприємства.
3. Формування системи мотивувальних засобів у сфері управління інтелектуальною власністю сучасного підприємства.
4. Удосконалення комерціалізації інтелектуальної власності як вектора забезпечення економічних перспектив сучасного підприємства.
5. Економічні аспекти впливу інтелектуальної власності на конкурентоспроможність підприємства.
6. Організаційне забезпечення комерціалізації інтелектуальної власності на підприємстві.
7. Методологічні аспекти комерціалізації інтелектуальної власності як форми підприємницької активності в інноваційній сфері.
8. Проблеми комерціалізації інтелектуальної власності та трансферу технологій між державними установами та бізнесом.

Приклад оформлення заяви

Завідувачці кафедри
підприємництва, торгівлі
та туристичного бізнесу
Марині САЛУН
студентки другого року магістратури,
групи 8.06.076.010.24.1
Буди Тетяни Вікторівни

Заява

Прошу затвердити мені тему дипломної роботи «Управління людськими ресурсами як фактор підвищення ефективності підприємницької діяльності».

База практики: ТОВ «Укрінвест 3000».

Керівник: канд. екон. наук, доцент Д. С. Бутенко.

(Дата)

(Підпис студента)

(Підпис керівника)

Особисту заяву пишуть від руки.

Приклад оформлення змісту

ВСТУП	6
1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ МОТИВАЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	8
1.1. Сутність і зміст поняття «мотиваційний менеджмент»	8
1.2. Теорії мотивації: види та їх зміст	13
1.3. Аналіз зарубіжного досвіду використання мотиваційного менеджменту на підприємстві	19
Висновки до розділу 1	26
2. КОМПЛЕКСНИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ФОП КІР'ЯНЧЕВА Н. Г.	28
2.1. Загальна характеристика й аналіз основних техніко-економічних показників	28
2.2. Аналіз зовнішнього середовища ФОП Кір'янчева Н. Г.	32
2.3. Фінансовий аналіз ФОП Кір'янчева Н. Г.	36
2.4. Оцінювання системи мотиваційного менеджменту ФОП Кір'янчева Н. Г.	40
Висновки до розділу 2	46
3. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ МОТИВАЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	48
3.1. Розроблення рекомендацій щодо підвищення ефективності мотиваційного менеджменту ФОП Кір'янчева Н. Г.	48
3.2. Упровадження розроблених рекомендацій у діяльність ФОП Кір'янчева Н. Г.	56
3.3. Оцінювання ефективності запропонованих заходів	65
Висновки до розділу 3	71
ВИСНОВКИ	73
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	75
ДОДАТКИ	83

Приклад оформлення рецензії

РЕЦЕНЗІЯ

**на дипломну роботу студента другого року магістратури
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
Бойка Івана В'ячеславовича
на тему «Запровадження проєкту посилення інформаційної безпеки
суб'єкта підприємницької діяльності»**

У сучасних умовах господарювання для забезпечення стабільного та ефективного розвитку, актуальності набуває проблема забезпечення економічної безпеки підприємства та однієї з її складових – інформаційної безпеки. Зростання економічної злочинності робить підприємницьку діяльність досить ризикованою, що зумовлює високу взаємовідповідальність суб'єктів господарювання у взаємовідносинах між собою та своїми клієнтами, партнерами, контрагентами, акціонерами.

У зв'язку з цим усі заходи безпеки концентруються навколо інформаційної безпеки, що пояснює її місце в системі безпеки підприємства. Саме цим зумовлено актуальність вибраної теми магістерської роботи.

У першому розділі магістерської дипломної роботи проаналізовано теоретичні аспекти забезпечення інформаційної безпеки підприємств, визначено можливі внутрішні та зовнішні загрози, запропоновано можливі варіанти управління інформаційною безпекою підприємства.

У другому розділі проведено комплексне оцінювання функціонування досліджуваного підприємства та рівня забезпечення інформаційної безпеки ТОВ «Укрінвест 3000».

У третьому розділі дипломної роботи автором запропоновано проєкт підвищення інформаційної безпеки ТОВ «Укрінвест 3000». Крім того, визначено суму необхідних інвестицій та можливі ризики, які можуть виникнути під час реалізації проєкту.

Загалом, дипломну роботу виконано на високому рівні, проте в проєктній частині можливо було б визначити вплив запропонованого заходу на загальний рівень економічної безпеки підприємства.

Магістерська дипломна робота студента Бойка І. В. «Запровадження проєкту посилення інформаційної безпеки суб'єкта підприємницької діяльності» відповідає встановленим вимогам і заслуговує на оцінку «відмінно». Студенту Бойку І. В. може бути присвоєно кваліфікацію магістра з підприємництва та торгівлі.

Зміст

Вступ.....	3
1. Мета і завдання дипломної роботи.....	5
2. Вибір і затвердження теми дипломної роботи	6
3. Призначення наукового керівника.....	7
4. Вимоги до структури дипломної роботи.....	7
4.1. Вимоги до змісту розділів дипломної роботи.....	10
5. Вимоги до оформлення дипломної роботи	14
6. Порядок оцінювання та захисту дипломної роботи	25
Рекомендована література.....	28
Додатки.....	29

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**Методичні рекомендації
до виконання дипломної роботи
для здобувачів вищої освіти спеціальності
076 «Підприємництво та торгівля»
освітньої програми «Підприємництво та торгівля»
другого (магістерського) рівня**

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладач **Бутенко Дар'я Сергіївна**

Відповідальний за видання *М. М. Салун*

Редактор *Н. Г. Войчук*

Коректор *В. О. Дмитрієва*

План 2025 р. Поз. № 43 ЕВ. Обсяг 38 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*